

ESIPUHE 7

SUOMENNOKSEN ESIPUHE 11

SUOMENTAJA KIITTÄÄ 13

I . KÄSITTEET JA KÄSITE -

HISTORIAALLINEN TAUSTA 17

Kansanliikkeiden ja järjestäytymisen tutkimus Suomessa 18

Voiko joukkojärjestäytymisen määritellä positiivisesti? 38

Joukkojärjestäytymisperiaate ja vaihtoehtoinen julkisuus 51

II . YHDISTYMISSVAPAUDEN RAJAT

LAINKIRJIMEN MUKAAN 71

Yhdistymissvapaus vertailevasta näkökulmasta 73

Yhdistymissvapauteen välittömästi vaikuttanut lainsäädäntö 78

III . ASSOSIAATIOLAITOS ENNEN

JOUKKOJÄRJESTÖJEN AIKA 117

1756–1789: Muodollista, tarkoin säädeltyä ja salaista

kanssakäymistä säätyrajojen yli 128

1790–1808: Tilaajajulkisuudesta syntyy suurempi,

tilaajajärjestelmän avulla valvottu yleisö 142

1809–1830: Virkavalta ohjaa välitysorganisaatioiden julkisuutta 153

1831–1860: Uusi isänmaallisuus, uusi assosiaatiohenki

ja yhdistyksen ideaalityyppi 171

Johtopäätöksiä: Elinvoimaisuus, vapaaehtoisuus ja tasa-arvo 210

IV. JOUKKOJÄRJESTÄYTYMIS -

PERIAATTEEN LÄPIMURTO 249

1861–1880: Liberaalien ehdollinen tasa-arvo ja ”laajojen

kansankerrosten” yhdistystoiminta 255

1881–1895: Granfeltilaisuus – kun fennomaanit määräisivät

kansallisen järjestäytymisen tahdin ja muodon 356

1896–1907: Työläisten järjestäytymisperiaatteet 388

V. JÄLKISANAT 431

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS 443

LYHENTEET 479

SUMMA RY 481

HENKILÖ - JA JÄRJESTÖHAKEMISTO 497